

Civilutskottets yttrande 2025/26:CU2y

Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2025

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet anmodade den 24 mars 2026 övriga utskott att yttra sig över regeringens skrivelse 2025/26:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2025 och eventuella följdmotioner i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

I yttrandet redovisar civilutskottet de kommentarer som utskottets granskning av regeringens redogörelse för skrivelser inom utskottets beredningsområde ger anledning till. Utskottet lämnar vissa synpunkter på handläggningstiden för och redovisningen av tillkännagivanden som ännu inte är slutbehandlade. Utskottet har ingen annan uppfattning än regeringen när det gäller de tillkännagivanden som regeringen redovisar som slutbehandlade.

I yttrandet finns fyra avvikande meningar (S, V, C, MP).

Utskottets överväganden

Skrivelsen

I skrivelsen lämnar regeringen en redovisning av de åtgärder som den vidtagit med anledning av de riksdagsbeslut som meddelats i riksdagens skrivelser till regeringen. Redovisningen avser huvudsakligen åtgärder under tiden den 1 januari–31 december 2025. Dessutom lämnar regeringen vissa uppgifter om antalet gällande författningar. Flera av de riksdagsskrivelser som redovisas avser tillkännagivanden till regeringen. Inom civilutskottets beredningsområde redovisar regeringen totalt 37 tillkännagivanden, varav 23 redovisas som slutbehandlade.

Utskottets ställningstagande

Civilutskottets granskning av regeringens redogörelse för skrivelser inom utskottets beredningsområde ger anledning till följande kommentarer från utskottets sida.

Konstitutionsutskottet har tidigare uttalat att det borde höra till undantagen att tillkännagivanden inte kan slutredovisas inom två till tre år (bet. 2005/06:KU34 s. 19). Även om handläggningstiden i varje enskilt fall beror på tillkännagivandets innehåll och de beredningsåtgärder som krävs, utgår utskottet från att regeringen gör ansträngningar för att undvika onödig tidsåtgång i sin behandling av riksdagens skrivelser. Utskottet kan konstatera att det är tolv tillkännagivanden som beslutades av riksdagen före riksmötet 2023/24 på förslag av civilutskottet som ännu inte är slutbehandlade.

Som utskottet tidigare uttalat är det positivt när regeringen utförligt redovisar vilka beredningsåtgärder som vidtagits och planeras samt anger när tillkännagivandet beräknas vara slutbehandlat. I årets redovisning noterar utskottet att det saknas en bedömning av när det tio år gamla tillkännagivandet om omvandling till ägarlägenheter beräknas vara slutbehandlat (bet. 2015/16:CU14 punkt 18). En sådan bedömning hade varit önskvärd.

När det gäller de tillkännagivanden som regeringen redovisar som slutbehandlade gör utskottet ingen annan bedömning än regeringen.

Stockholm den 5 maj 2026

På civilutskottets vägnar

Andreas Lennkvist Manriquez

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Andreas Lennkvist Manriquez (V), Mikael Eskilandersson (SD), Joakim Järrebring (S), David Josefsson (M), Leif Nysmed (S), Lars Beckman (M), Denis Begic (S), Rashid Farivar (SD), Anna-Belle Strömberg (S), Jennie Wernäng (M), Larry Söder (KD), Alireza Akhondi (C), Björn Tidland (SD), Amanda Palmstierna (MP), Mats Persson (L), Markus Kallifatides (S) och Patrik Jönsson (SD).

Avvikande meningar

1. Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2025 (S)

Joakim Järrebring (S), Leif Nysmed (S), Denis Begic (S), Anna-Belle Strömberg (S) och Markus Kallifatides (S) anför:

Inledningsvis vill vi instämma i det som utskottet anför om vikten av att regeringen anstränger sig för att undvika onödig tidsåtgång i sin behandling av riksdagens skrivelser, och att det är viktigt att regeringen redovisar en bedömning av när tillkännagivandena beräknas vara slutbehandlade.

Vi gör dock en annan bedömning än utskottet när det gäller tillkännagivandet om kvalitetssäkring och domstolens beslutsunderlag som regeringen redovisar som slutbehandlat (bet. 2020/21:CU17 punkt 12). I den delen vidhåller vi de synpunkter som redovisades under utskottets beredning av propositionerna 2024/25:10 Tryggare hem för barn och 2025/26:46 Elektronisk inlämning av bouppteckningar (se bet. 2024/25:CU4 s.y. 4 och bet. 2025/26:CU21 res. 2). Vi menar alltså fortfarande att de åtgärder som regeringen har vidtagit och som redovisas i propositionerna konstitutionellt sett inte är tillräckliga för att tillgodose det som utskottet och riksdagen efterfrågade i tillkännagivandet. Till att börja med motsvarar åtgärderna inte det som anfördes i de motioner som riksdagen biföll när tillkännagivandet beslutades. Dessutom har det myndighetsuppdrag som regeringen hänvisar till ännu inte slutredovisats.

Tillkännagivandet i punkt Ju 44 (s. 58) i regeringens skrivelse är därmed inte tillgodosett.

Avslutningsvis vill vi anföra följande.

Under utskottets behandling av frågan om ett yttrande till konstitutionsutskottet har vi tillsammans med ledamöterna från Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet lyft fram att regeringen i proposition 2025/26:46 Elektronisk inlämning av bouppteckningar redovisade två tillkännagivanden som sakligt sett inte hörde hemma i det ärendet, och att regeringen alltså inte hörsammat konstitutionsutskottets uttalanden om att frågan om ett tillkännagivande ska bedömas i sitt sakliga sammanhang (bet. 2016/17:KU21). Vi hade gärna sett uttalanden från ett enigt civilutskott om detta, och vi beklagar att det inte har gått att nå enighet.

De två tillkännagivanden som redovisades i propositionen var dels det ovan nämnda tillkännagivandet om kvalitetssäkring och domstolens beslutsunderlag, dels ett tillkännagivande om digital bekräftelse av föräldraskap före barnets födelse (bet. 2020/21:CU16 punkt 5). Följden blev att tyngdpunkten i ärendet flyttades från de lagförslag som riksdagen skulle ta beslut om, och debatten i kammaren kom alltså att handla om helt andra frågor än dessa lagförslag. Enligt vår mening var detta olyckligt, också utifrån medborgarnas

möjlighet till insyn i den demokratiska processen. För en medborgare som följde debatten måste det ha framstått som svårbegripligt att ledamöterna i riksdagen debatterade faderskapsfrågor i ett ärende om elektroniska bouppteckningar och dödsboanmälningar.

Som konstitutionsutskottet har uttalat är avsikten inte att tillkännagivanden ska redovisas i propositioner och skrivelser som behandlar en sakfråga som inte är direkt knuten till tillkännagivandet (bet. 2017/18:KU21 s. 43).

2. Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2025 (V)

Andreas Lennkvist Manriquez (V) anför:

Under utskottets behandling av frågan om ett yttrande till konstitutionsutskottet har jag tillsammans med ledamöterna från Socialdemokraterna, Centerpartiet och Miljöpartiet lyft fram att regeringen i proposition 2025/26:46 Elektronisk inlämning av bouppteckningar redovisade två tillkännagivanden som sakligt sett inte hörde hemma i det ärendet, och att regeringen alltså inte hörsammat konstitutionsutskottets uttalanden om att frågan om ett tillkännagivande ska bedömas i sitt sakliga sammanhang (bet. 2016/17:KU21). Jag hade gärna sett uttalanden från ett enigt civilutskott om detta, och jag beklagar att det inte har gått att nå enighet. I sak instämmer jag i de synpunkter som ledamöterna från Socialdemokraterna för fram i denna fråga.

3. Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2025 (C)

Alireza Akhondi (C) anför:

Inledningsvis vill jag instämma i det som utskottet anför om vikten av att regeringen anstränger sig för att undvika onödig tidsåtgång i sin behandling av riksdagens skrivelser, och att det är viktigt att regeringen redovisar en bedömning av när tillkännagivandena beräknas vara slutbehandlade.

Jag gör dock en annan bedömning än utskottet när det gäller tillkännagivandet om kvalitetssäkring och domstolens beslutsunderlag som regeringen redovisar som slutbehandlat (bet. 2020/21:CU17 punkt 12). I den delen vidhåller jag de synpunkter som redovisades under utskottets beredning av proposition 2024/25:10 Tryggare hem för barn och proposition 2025/26:46 Elektronisk inlämning av bouppteckningar (se s.y. 4 i bet. 2024/25:CU4 och res. 1 i bet. 2025/26:CU21). Det handlar i korthet om att de åtgärder som regeringen har vidtagit och som redovisades i propositionerna inte är tillräckliga för att detta mycket viktiga tillkännagivande ska anses vara tillgodosett. Det regeringsuppdrag som regeringen hänvisar till är inte en uppföljning av om tidsgränsen för vårdnadsutredningar har påverkat kvaliteten på utredningarna. Regeringen borde inte ha skrivit av tillkännagivandet innan en ordentlig faktabaserad uppföljning av kvaliteten har genomförts.

Även när det gäller tillkännagivandet om digital bekräftelse av föräldraskap gör jag en annan bedömning än utskottet (bet. 2020/21:CU16 punkt 5). I den delen vidhåller jag de synpunkter som redovisades under utskottets beredning av proposition 2025/26:46 Elektronisk inlämning av bouppteckningar (se res. 3 i bet. 2025/26:CU21). Det handlar i korthet om att regeringen utan godtagbara skäl har valt att inte tillmötesgå tillkännagivandet. Det förhållandet att en majoritet använder den enda i dag tillgängliga digitala lösningen är inte ett argument för att den lösningen är tillräckligt bra eller att den uppfyller riksdagens vilja.

Tilkännagivandena i punkt Ju 44 (s. 58) och punkt Ju 53 (s. 76) i regeringens skrivelse är därmed inte tillgodosedda och bör inte stå som slutbehandlade utan som öppna.

Avslutningsvis vill jag anföra följande.

Under utskottets behandling av frågan om ett yttrande till konstitutionsutskottet har jag tillsammans med ledamöterna från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet lyft fram att regeringen i proposition 2025/26:46 Elektronisk inlämning av bouppteckningar redovisade två tillkännagivanden som sakligt sett inte hörde hemma i det ärendet, och att regeringen alltså inte hörsammat konstitutionsutskottets uttalanden om att frågan om ett tillkännagivande ska bedömas i sitt sakliga sammanhang (bet. 2016/17:KU21). Jag hade gärna sett uttalanden från ett enigt civilutskott om detta, och jag beklagar att det inte har gått att nå enighet. I sak instämmer jag i de synpunkter som ledamöterna från Socialdemokraterna för fram i denna fråga.

4. Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2025 (MP)

Amanda Palmstierna (MP) anför:

Inledningsvis vill jag instämma i det som utskottet anför om vikten av att regeringen anstränger sig för att undvika onödig tidsåtgång i sin behandling av riksdagens skrivelser, och att det är viktigt att regeringen redovisar en bedömning av när tillkännagivandena beräknas vara slutbehandlade.

Jag gör dock en annan bedömning än utskottet när det gäller tillkännagivandet om kvalitetssäkring och domstolens beslutsunderlag som regeringen redovisar som slutbehandlat (bet. 2020/21:CU17 punkt 12). I den delen vidhåller jag de synpunkter som redovisades under utskottets beredning av proposition 2025/26:46 Elektronisk inlämning av bouppteckningar (se res. 1 i bet. 2025/26:CU21). Det handlar i korthet om att de åtgärder som regeringen har vidtagit och som redovisades i propositionen inte är tillräckliga för att detta mycket viktiga tillkännagivande ska anses vara tillgodosett. Det regeringsuppdrag som regeringen hänvisar till är inte en uppföljning av om tidsgränsen för vårdnadsutredningar har påverkat kvaliteten på utredningarna. Regeringen borde inte ha skrivit av tillkännagivandet innan en ordentlig faktabaserad uppföljning av kvaliteten har genomförts.

Tillkännagivandet i punkt Ju 44 (s. 58) i regeringens skrivelse är därmed inte tillgodosett och bör inte stå som slutbehandlat utan som öppet.

Avslutningsvis vill jag anföra följande.

Under utskottets behandling av frågan om ett yttrande till konstitutionsutskottet har jag tillsammans med ledamöterna från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Centerpartiet lyft fram att regeringen i proposition 2025/26:46 Elektronisk inlämning av bouppteckningar redovisade två tillkännagivanden som sakligt sett inte hörde hemma i det ärendet, och att regeringen alltså inte hörsammat konstitutionsutskottets uttalanden om att frågan om ett tillkännagivande ska bedömas i sitt sakliga sammanhang (bet. 2016/17:KU21). Jag hade gärna sett uttalanden från ett enigt civilutskott om detta, och jag beklagar att det inte har gått att nå enighet. I sak instämmer jag i de synpunkter som ledamöterna från Socialdemokraterna för fram i denna fråga.